حضرت امام حسین(ع):

کسی که با نیرنگ و معصیت خدا، در پی به‌دست آوردن چیزی رود، کمتر به آنچه امید دارد می‌رسد و زودتر به آنچه می‌ترسد، دچار می‌شود.

روزنامه سیاسی، فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی
صاحب‌امتیاز و مدیرمسؤول: محمد آخوندی
مدیرعامل: رضا شکیبایی
سردبیر: سید عابدین نورالدینی
نشانی: خیابان انقلاب اسلامی، بین حافظ و خیابان ولیعصر(عج)، کوچه سعید، پلاک ۹
روابط عمومی: ۶۶۴۱۳۷۹۲ تلفن: ۶۶۴۱۳۷۸۳ نمابر: ۶۶۴۱۴۱۳۷
پیامرسان: vatanemrooz@ پست الکترونیک: info@vatanemrooz.ir
چاپ: موسسه جام‌جم برتر برنا توزیع: نشر گستر امروز: ۶۱۹۳۳۰۰۰
وطن امروز

اخبار

تعطیلی سالن‌های نمایش در سالروز شهادت امام حسن مجتبی(ع)

شورای ارزشیابی و نظارت بر نمایش اعلام کرد: همزمان با شهادت امام حسن مجتبی(ع)، نمایش‌های سراسر کشور از اذان مغرب یکشنبه (۲۱ مرداد) تا اذان مغرب دوشنبه (۲۲ مرداد) روی صحنه نخواهند رفت. شورای ارزشیابی و نظارت بر نمایش اعلام کرد: از عصر روز یکشنبه فقط نمایش‌های مناسبتی و دینی با رعایت مقررات سالن‌های اجرا و قوانین شورای ارزشیابی و نظارت، روی صحنه خواهند رفت. از سرگیری اجرای نمایش‌ها، بعد از اذان مغرب روز دوشنبه ۲۲ مرداد بلامانع است.

«در جهنم باران نمی‌بارد» به «هنر و تجربه» می‌آید

فیلم سینمایی «در جهنم باران نمی‌بارد» به تهیه‌کنندگی علی شاه‌حاتمی و کارگردانی زهرا شاه‌حاتمی از ۲۴ مرداد در سینماهای گروه سینمایی «هنر و تجربه» اکران می‌شود. در فیلم «در جهنم باران نمی‌بارد» بازیگرانی همچون نادر فلاح، علیرضا کمالی، پانته‌آ سیروس، عرفان ابراهیمی، آرام خادم، علیرضا مهران، ایلیا دهقان، فاطمه مرتاضی و اسماعیل خلج ایفای نقش کرده‌اند. در خلاصه داستانی این فیلم آمده است: «در جهنم باران نمی‌بارد قصه‌ای بی‌زمان و مکان از جنگی آخرالزمانی است. آخرین بازمانده‌های آخرین شهری که در حال فروپاشی است که مردمش هیچ سهمی جز درد از جنگ ندارند». «در جهنم باران نمی‌بارد» تاکنون در جشنواره‌های مختلفی همچون جشنواره فیلم سینه‌کوئست شهر سن‌خوزه در ایالت کالیفرنیای آمریکا، جشنواره فیلم شهر اورلاندو در ایالت فلوریدا، جشنواره فیلم شهر ریچموند در ایالت ویرجینیا و دانشگاه جورج واشنگتن به نمایش درآمده و جوایزی را کسب کرده است. زهرا شاه‌حاتمی ساخت ۴ فیلم کوتاه و نگارش فیلمنامه «پرواز مرغابی» را در کارنامه خود دارد که جوایز مختلفی را از جشنواره داخلی و خارجی به دست آورده و فیلم سینمایی «در جهنم باران نمی‌بارد» نخستین تجربه وی در مقام کارگردانی فیلم بلند است.

«منوچهر تهرانچی» راوی تهران قدیم می‌شود

منوچهر تهرانچی پیرمرد اصیل تهرانی است که خاطرات بسیاری از تهران قدیم دارد و ادعا می‌کند همه جای تهران را می‌شناسد. او در حیاط ساختمانی که همه واحدهای آن را به دیگران فروخته است هر روز با صاحبه عظیمی و هومن ستوده همراه شده تا روایت‌های جذاب و طنزی را برای مخاطبان به ارمغان بیاورد. در حیاط این خانه همسایه‌ها که هر کدام‌شان از دوستان تهرانچی هستند نیز میهمان می‌شوند تا در حوزه روانشناسی حال خوب، سبک زندگی ایرانی - اسلامی، ورزش و سلامت، کسب و کارهای نوین، تهرانگردی و سواد رسانه‌ای صحبت کنند. برنامه صبحگاهی شبکه تهران از شنبه تا چهارشنبه از ساعت ۶:۳۰ دقیقه تا ساعت ۸ صبح به تهیه‌کنندگی مجتبی احمدی تقدیم نگاه مخاطبان می‌شود و اجرای این برنامه برعهده فریبا باقری و محمدرضا سلمانی است. بخش ایستگاه خبرنگاران با رویکرد مروری بر اخبار روز و مهم تهران و دهکده المپیک با محوریت مرور اخبار ورزشی از دیگر بخش‌های این برنامه است.

پایان فیلمبرداری فیلم کوتاه «بدون تعویق»

ساخت فیلم کوتاه «بدون تعویق» به کارگردانی پروانه خسروی و تهیه‌کنندگی سیدصابر امامی و حسن محمدی، به‌تازگی به پایان رسید و با پشت سر گذاشتن مراحل فنی، آماده حضور در فستیوال‌های داخلی و خارجی می‌شود. این فیلم با بازی صحرا اسداللهی و با مضمونی اجتماعی روایت‌گر زندگی یک زن باردار است. در خلاصه داستان این فیلم آمده است: «زنی جوان پس از سال‌ها زندگی مشترک و در اوج موفقیت‌های کاری و شغلی‌اش، متوجه می‌شود باردار است». صحرا اسداللهی، کبری گودرزی و عباس زرگر در فیلم کوتاه «بدون تعویق» بازی کرده‌اند و دیگر عوامل فیلم عبارتند از: دستیار کارگردان و برنامه‌ریز: مرضیه اکبرنژاد؛ دستیار دوم کارگردان: سعید رسولی؛ منشی صحنه: نازلی محمدی؛ عکاس: فرهاد همتی؛ مدیر فیلمبرداری: احمد طاهر؛ دستیار اول فیلمبردار: محمدعلی خدابخشی؛ گروه فیلمبرداری: نوید پناهی، علیرضا کریمی و امیرحسین شایان‌نژاد؛ سینه موبیل: حمید مهتاب؛ صدابردار: سامان شهامت؛ دستیار صدابردار: جابر انصاریان؛ طراح صحنه و لباس: نسیم ملکی؛ گروه چهره‌پردازی: رامین ظهوری و رها جلالی؛ گروه صداگذاری، طراحی و ترکیب صدا: امید محمدی‌پور و حسین مشعلی؛ امور فنی صدا: استودیو بسامد؛ تدوینگر: امید میرزایی؛ دستیار تدوینگر: جعفر مطلبی‌پور؛ آهنگساز: مهدی کرمی؛ لابراتوار: استودیو روشنا؛ اصلاح‌رنگ: کامران سحرخیز؛ مسترینگ: مجتبی سحرخیز؛ مدیر تولید: مهرداد نظری؛ مشاور رسانه‌ای: فاطمه آذری؛ تیتراژ: میثم میرزایی؛ مترجم: سپیده خلیلی؛ زیرنویس: رضا تاری‌وردی؛ گروه تدارکات: محمود نظری و سعید جاوید.

نمایش «خانه خدا» با حضور محمود کلاری

مستند «خانه خدا» محصول ۱۳۴۵ است که به عنوان نخستین مستند جدی ایران و به باور برخی، کامل‌ترین سند سینمایی جهان درباره مناسک حج - تا زمان ساخت فیلم - شناخته می‌شود. این فیلم مستند که به عنوان یک گنجینه سینمایی معرفی می‌شود از جمله آثار مستندی است که در همان زمان ساخت، اکران عمومی شد و با نمایش در سینماهای متعدد در تهران و خارج از پایتخت، تماشاگران زیادی را جذب کرد. یکی از دلایل این استقبال در سال ۱۳۴۵، محتوای مذهبی فیلم و همزمانی اکران با ماه مبارک رمضان عنوان می‌شود. از این فیلم نگاتیوی باقی نمانده و چند سال قبل از روی پزیتیوهای به‌جامانده، نسخه‌ای از «خانه خدا» به سفارش فیلمخانه ملی ایران در «شرکت پیشگامان سینمای آریا» ترمیم و بازسازی شد که در بهار سال ۱۳۹۶ در جشنواره جهانی فیلم فجر به نمایش درآمد. یکی از بحث‌های مهم درباره این فیلم، فارغ از ارزش تاریخی و سندگونه آن، به قطعی نبودن نام فیلمسازش برمی‌گردد، چرا که در منابع زیادی نام جلال مقدم به عنوان کارگردان مستند «خانه خدا» ذکر شده، در حالی که به گواه برخی اسناد دیگر ابوالقاسم رضایی کارگردان اصلی شناخته می‌شود.

نگاهی به سریال «تنهاترین سردار» همزمان با فرا رسیدن ایام شهادت امام حسن مجتبی(ع)

تنهاترین سریال

گروه فرهنگ و هنر: سریال «تنهاترین سردار» را شاید بتوان تنهاترین سریالی نامید که درباره زندگی امام حسن مجتبی(ع) ساخته شده است؛ سریالی که روایت آن مربوط به دوران بعد از شهادت مولا علی(ع) و به امامت رسیدن امام حسن(ع) تا زمان شهادت ایشان است.

بی‌شک روایت داستان زندگی امام حسن(ع) که با فراز و نشیب‌های فراوانی همراه است، عرصه مخاطره‌انگیزی برای ساخت فیلم یا سریال بود اما مهدی فخیم‌زاده با اتکا به متون دینی و تاریخی، بهره‌گیری از مشاوره صاحبنظران و کارشناسان دینی، گرد آوردن یک گروه حرفه‌ای در زمینه بازیگری، طراحی صحنه و لباس، موسیقی و فیلمبرداری پا به این عرصه گذاشت.

فخیم‌زاده پیش از «تنهاترین سردار» کاری برای تلویزیون نساخته بود و تنها در مستند داستانی «تاریخ قشم» در نقش شیخ خزعل بازی داشت. «تنهاترین سردار» در واقع شروع همکاری‌های فخیم‌زاده با تلویزیون بود که با «ولایت عشق» ادامه یافت و بعد هم به چند سریال پلیسی رسید؛ خواب و بیدار، حس سوم، بی‌صدا فریاد کن، ساختمان ۸۵ و فوق سری. «تنهاترین سردار» سال ۷۵ در ۱۸ قسمت پخش شد و هرچند نه به اندازه سریال امام علی(ع) اما خوب دیده شد. سریال‌های مذهبی با موضوع زندگی امامان با یک چالش بزرگ مواجهند؛ درست مثل تعزیه که مخاطب هم داستان را می‌داند و هم بخوبی می‌داند پایانش چیست و آنچه او را تا پایان نگه می‌دارد، صحنه‌سازی‌ها و بازی‌ها و موسیقی و اشعار است. سریال‌هایی با موضوع زندگی امامان هم با جذابیت‌های تصویری و بازیگری و خلق داستان‌های فرعی می‌توانند مخاطب را نگه دارند و «تنهاترین سردار» این ویژگی‌ها را داشت.

فخیم‌زاده درباره این سریال و ساختش در گفت‌وگویی با جام جم آنلاین گفته بود خیلی اتفاقی این ۲ سریال را ساخته و اصلا فیلمساز تاریخی نیست: «راستش را بخواهید اصلا فیلمسازی در ژانر تاریخی را دوست ندارم. آثار تاریخی - مذهبی به خودی خود خیلی مقدس هستند اما فیلمساز را در زمان ساخت و پخش با مشکلات عدیده‌ای مواجه می‌کنند که عطایش را به لقایش ببخشد. برای من هم همین‌طور بود. بعد از ساخت ۲ سریال مذهبی - تاریخی، مجموعه‌های مشابه دیگری به من پیشنهاد شد که آنها را رد کردم. زمان مدیریت آقای لاریجانی که اتفاقا بسیار محکم پای ساخت سریال‌های صداوسیما می‌ایستاد، برای ساخت مجموعه‌ای درباره امام حسین(ع) به من مراجعه کردند که گفتم اصلا و آنها رفتند و ساخت آن مجموعه را به کارگردان دیگری سپردند که در اواسط کار تعطیل شد. بارها از ساخت اینگونه آثار امتناع کردم و همیشه گفته‌ام من فیلمساز هستم و از ابتدا هم تاریخی‌ساز نبودم. شخصی مثل داوود میرباقری عاشق ساخت کارهای تاریخی - مذهبی است اما من اتفاقی به این مسیر آمدم. مرکز سیمافیلم، «تنهاترین سردار» را قبل از من با کارگردان دیگری شروع کرده بود و حتی ۶ ماه هم جلو رفته بودند که پس از آن به مشکل خوردند. در آن زمان قرار بود من برای سیمافیلم کاری خانوادگی در شکل و شمایل فیلم‌های «همسر» و «خواستگاری» بسازم اما محمدمهدی حیدریان (مدیر وقت سیمافیلم) که ارتباط نزدیکی با من داشت، به من ماموریت ساخت «تنهاترین سردار» را داد. در ابتدا گمانم از ساخت این سریال یک سریال مناسبتی جمع و جور و کوتاه بود اما بعدا دیدم با چه پروژه عظیمی روبه‌رو هستم! پس از آن هم «ولایت عشق» را به من سپردند که ۵ سال زمان برای ساخت آن گذاشتم. به قدری کار روی پروژه‌های تاریخی سخت است که بعد از «ولایت عشق» دیگر توبه کردم که سمتش نروم و تا امروز هم سر قولم ایستاده‌ام».

مهدی فخیم‌زاده، ابوالفضل پورعرب، اکبر زنجانپور، مرحوم داوود رشیدی، حسین گیل، مرحوم فتحعلی اویسی، افسانه بایگان، مرحومه فریده صابری، عنایت‌الله شفیعی، مرحوم عباس امیری، هادی مرزبان، سیروس ابراهیم‌زاده، ناصر آقایی، صدرالدین حجازی، غلامرضا طباطبایی، کاظم هژیرآزاد، نادر رجب‌پور، حسین خانی‌بیک، حبیب دهقان‌نسب و مرحوم پرویز شاهین‌خو بخشی از بازیگرانی بودند که در این سریال هنرنمایی کردند. همچنین فخیم‌زاده در مقام کارگردان در گفت‌وگویی تلویزیونی از خاطراتش درباره ساخت این سریال پیش از این صحبت کرده بود که مرور آن خالی از لطف نیست.

فخیم‌زاده با حضور در برنامه عاشورایی «چهل چراغ» درباره ساخت سریال «تنهاترین سردار» بیان کرده بود: آن زمان بنده از طرف آقای حیدریان که رئیس سیمافیلم بود، مامور ساخت «تنهاترین سردار» شدم. قبلا این سریال پیش‌تولید شده بود و حتی ۶ ماه فیلمبرداری کرده بودند و نشد که ادامه پیدا کند و از من خواستند پیگیر ساختنش شوم. من در ابتدا قبول نکردم، چون آن زمان درگیر فیلم پُردردسر «تاواریش» شده بودم و ابتدا فکر کردم تنها قرار است مشاور سریال «تنهاترین سردار» باشم، چون بیشتر مشکلات اجرایی داشت اما آقای حیدریان تاکید داشت خودم آن را بسازم و چون او برای من و بچه‌های سینما بسیار قابل احترام است، قبول کردم.

فخیم‌زاده با اشاره به فضای محدود تولید آثار دینی در کشورمان گفته بود: قرار شد همه چیز تعطیل شود و برای ساخت این سریال کمک کنند، چون نخستین سریال سیمافیلم درباره شخصیتی مذهبی بود و سریال «امام علی(ع)» در خود شبکه تولید شده بود. من گفتم استعداد این کار را ندارم و آقای حیدریان اصرار به ساخت آن داشتند. تنها شانس من این بود که منبع این کار یک کتاب بود و آن «صلح امام حسن(ع)» نوشته آل‌یاسین بود که رهبر معظم انقلاب ترجمه کرده بودند. قرار شد تنها مأخذ تاریخی ما همین کتاب باشد. حقیقتش من تسلطی بر تاریخ نداشتم و تنها یک مسلمان سنتی بودم. آن کتاب را ظرف یک روز خواندم و در نتیجه شروع به طرح زدن کردم و البته رضا انصاریان هم که مدیر تولید سیمافیلم و ناظر فرهنگی سریال بود، کمک کرد.

در آن زمان فخیم‌زاده باید برای نقش‌های مختلف دست به انتخاب بازیگران می‌زد اما از آنجا که برای بازی در نقش «شمر» با هر کس تماس گرفت، نپذیرفت، در نهایت خودش مجبور به ایفای این نقش شد. فخیم‌زاده در خاطراتش در این باره می‌گوید: با مرحوم مهدی فتحی بازیگر ۲ نقش «عمرو عاص» و «امام علی(ع)» در سریال امام علی(ع) تماس گرفتم و به او پیشنهاد بازی در این نقش را دادم اما مرحوم فتحی به من گفت می‌خواهی مرا با سنگ بزنند!

دکور این مجموعه تلویزیونی پیش‌تر با مساحتی حدود ۶۲۰۰۰ مترمربع و با معماری عربی دوران بعد از اسلام جهت تهیه مجموعه تلویزیونی «امام علی(ع)» در سال ۱۳۷۱ ساخته شده بود که مورد استفاده مجموعه‌های دیگری مانند «تنهاترین سردار»، «ولایت عشق»، «دو طفلان مسلم»، «آخرین دعوت» و برنامه‌های مناسبتی قرار گرفت.

موسیقی این مجموعه ساخته مجید انتظامی بود که در تیتراژ پایانی با صدای محمد اصفهانی به روی آنتن رفت. شاید مقایسه سریال تنهاترین سردار با «امام علی(ع)» که طبیعتا برای مخاطبان این دست آثار رخ می‌دهد اصلی‌ترین عامل در ندیدن نقاط قوت سریال «تنهاترین سردار» بود اما بی‌شک هیچ‌کس به اندازه خود مهدی فخیم‌زاده بر این نکته اذعان ندارد که نخستین تجربه تاریخی‌اش در نکات مختلفی از جمله انتخاب بازیگران و نزدیک کردن شخصیت‌ها به باور مخاطب درباره تاریخ اسلام دارای نقاط ضعفی بوده است که بی‌تردید در «ولایت عشق» همین نکات به نقاط قوت سریال تبدیل شد.

مهدی فخیم‌زاده با شناختی که از قاب‌بندی و دکوپاژ یک اثر تاریخی داشت، در سریال «تنهاترین سردار» بیشترین توجهش را به کارگردانی پشت دوربین معطوف کرد و شاید سریال در نمایش جغرافیا و شخصیت‌های مرتبط با دوران حکومت امام حسن مجتبی(ع) تا حدودی دچار کاستی بود.

اما نمی‌توان کتمان کرد «تنهاترین سردار» دارای سکانس‌های درخشانی بود که هر کدام می‌تواند بخشی از الگوی تاریخی‌سازی در سینمای ایران باشد.

نگاهی به کارنامه امین تارخ به بهانه هفتادویکمین زادروز این هنرمند فقید

بازیگری برای تمام فصول

گروه فرهنگ و هنر: امین تارخ را باید یکی از سرشناس‌ترین هنرمندان سینما، تئاتر و تلویزیون کشور طی ۴ دهه گذشته دانست؛ هنرمندی که بیش از نیم قرن به دور از حاشیه در سطح اول بازیگری کشور به ایفای نقش پرداخت. او هم در عرصه بازیگری و هم در عرصه آموزش، اتفاق‌های ماندگار و بزرگی را در سپهر هنر ایران‌زمین رقم زد.

تارخ به صورت کاملا آکادمیک وارد هنر بازیگری شد. او با اتمام تحصیلات دبیرستان در سال ۱۳۵۱ به دانشکده هنرهای زیبا رفت و در سال ۱۳۵۶ از این دانشکده فارغ‌التحصیل شد. در دوران تحصیل مانند همه دانشجوهای هنرهای نمایشی با چند نمایش روی صحنه رفت و در کنار آنها به صورت تجربی در یک برنامه و ۲ نمایش تلویزیونی نیز حضور یافت اما با این وجود باید ابتدای دهه ۶۰ را شروع فعالیت‌های حرفه‌ای‌اش دانست.

تارخ کارش را با تئاتر شروع کرد و عمده کارهای صحنه‌ای او به پیش از انقلاب و زمان تحصیل او بازمی‌گردد؛ کارهایی که بر اساس نمایشنامه‌های مشهور جهان مثل «اتللو»، «هنری چهارم»، «لازارتی» و... نوشته و اجرا شده بود اما یکی از مهم‌ترین تجربه‌های صحنه‌ای این بازیگر در آن دوران به بازی در نقش سردار در تئاتر «مرگ یزدگرد» بازمی‌گردد. تارخ پس از پیروزی انقلاب اسلامی به دلیل فعالیت مستمر در تلویزیون و سینما از صحنه تئاتر فاصله گرفت اما در دهه ۷۰ به دنبال تلاش‌هایی که برای احیای تئاتر کرد در نمایش «تنبورنواز» به کارگردانی هادی مرزبان حضور یافت و سال ۱۳۷۶ نیز داور جشنواره تئاتر فجر شد.

شروع حرفه‌ای تارخ در سینمای ایران را باید با بازی در آثاری چون «پرنده کوچک خوشبختی»، «پاییزان»، «مادر» و «سرب» دانست. در سال‌های ۷۰ و ۷۱ تارخ با ۳ فیلم «مجسمه»، «سارا» و «دلشدگان»، قدرت بازیگری خود را در ژانرهای مختلف نشان داد. او در نیمه دوم دهه ۷۰ هم در چند فیلم بازی کرد و برای بازی در «ماه و خورشید» سیمرغ بهترین بازیگر نقش مکمل مرد را گرفت. پایان این دهه با «عشق+۲» برای تارخ رقم خورد، فیلمی متوسط اما پرمخاطب که از فرودهای کارنامه او محسوب می‌شود. «پرونده هاوانا» و «پابرهنه در بهشت» بیشتر از بقیه آثار او در دهه ۸۰ مورد توجه قرار گرفتند. «پشت دیوار سکوت» و «بن‌بست وثوق» آخرین آثار امین تارخ در دهه ۹۰ در سینمای ایران بودند؛ فیلم‌هایی که متاسفانه مورد استقبال مخاطبان قرار نگرفتند.

در کنار فراز و فرودهای تارخ در عرصه سینما اما تلویزیون همواره برای این هنرمند بستری برای ارائه شاهکارهایش به شمار می‌رفت. زمستان سال ۱۳۶۲، سریال «سربداران» از شبکه یک پخش شد و مخاطب چهره و بازی امین تارخ را برای اولین‌بار دید. او در این سریال نقش «شیخ حسن جوری» یکی از مبارزان ایرانی را بر عهده داشت. یک سال پس از آن، تارخ برای بازی در یکی از ماندگارترین آثارش یعنی مجموعه تلویزیونی «بوعلی سینا» دعوت شد؛ سریالی تاریخی که امین تارخ را تبدیل به چهره‌ای محبوب و شناخته‌شده کرد. در ابتدای دهه ۷۰ تارخ با نقشی متفاوت از آثار تاریخی قبل با سریال درام خانوادگی «آپارتمان» به تلویزیون بازگشت. دهه ۸۰ اما سال‌های بازی در آثار مهمی مثل «معصومیت از دست رفته»، «سفر سبز»، «اغما» و «جراحت» برای او بود. تارخ در دهه ۹۰ هم با ۳ سریال «رهایم نکن»، «گاهی به پشت سر نگاه کن» و «سایه‌بان» در تلویزیون حضور داشت.

در اواخر دهه ۹۰ مانند بسیاری از هنرمندان رسانه ملی تارخ نیز به شبکه نمایش‌خانگی پا گذاشت؛ بازی در سریال «آقازاده» با داستانی جنجالی که در آن سال‌ها به پربیننده‌ترین سریال نمایش خانگی بدل شد و پس از آن حضور در مجموعه «خسوف» که در آن هم نقش بزرگ یک خانواده مافیای اقتصاد را ایفا می‌کرد.

امین تارخ از آن چهره‌های سینما بود که با اکثر کارگردانان بزرگ سینما همکاری داشت اما از میان آنها در ۲ فیلم «مادر» و «دلشدگان» به عنوان بازیگر در کنار علی حاتمی حضور داشت. یکی از نخستین آثار قابل توجه تارخ بازی در فیلم «سرب» مسعود کیمیایی بود. همکاری مجدد با این کارگردان برای تارخ در اواسط دهه ۸۰ با فیلم «رئیس» رقم خورد. امین تارخ تنها در ۲ فیلم کمدی حضور داشت و ژانر کاری او چندان با اکبر عبدی همسان نبود اما آن ۲ با هم ۳ همکاری داشتند؛ در فیلم‌های «مادر»، «دلشدگان» و «آرزوهای بزرگ». سیروس مقدم، محمدمهدی عسگرپور و مازیار میری هم از سریال‌سازانی بودند که تارخ در تلویزیون در ۲ اثر از هرکدام آنها حضور داشت.

انتخاب سختی است که از میان آثار ماندگار امین تارخ، چندتایی را به عنوان شاه‌نقش معرفی کنیم. بسیاری هنوز هم پس از گذشت ۴۰ سال، تارخ را با نقش بوعلی‌سینا به یاد می‌آورند اما تنها چند سال پس از این سریال تارخ با بازی در نقش یک جوان یهودی در فیلم «سرب» مسعود کیمیایی جلوه دیگری از بازی خود را به مخاطب نشان داد. بازی کمدی او در فیلم «مجسمه» هم از آن نقش‌های متفاوت و ماندگار کارنامه‌اش است. از طرفی شاید تنها کسی که در بستر درام توانسته بهترین بازی را از تارخ بگیرد، داریوش مهرجویی در فیلم «سارا» باشد اما ۳ سریال «معصومیت از دست رفته»، «اغما» و «سفر سبز» است که در میانسالی تارخ، اوج هنر بازیگری و پختگی او را در این حرفه نشان می‌دهد.

گلوگاه‌های فساد زیر ذره‌بین «سرطان اجتماع»

مصطفی قاسمیان: در روزهای گذشته مجموعه مستندی با عنوان «سرطان اجتماع» در ۱۰ قسمت روی آنتن تلویزیون رفت که به موضوع مهم و البته حساسیت‌برانگیز فساد اداری و اقتصادی می‌پرداخت؛ مساله‌ای که برای عموم مخاطبان تلویزیون از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است و اتفاقاً هر بار در اثری مستند یا داستانی سوژه قرار گرفته، توجهات را به خود جلب کرده است. با این حال، پرداختن به موضوعات مختلف مفاسد اقتصادی در محصولات نمایشی یا غیرنمایشی تلویزیون سابقه چندانی ندارد و رسانه ملی به شکل معمول، بیش از آنکه از اصل وجود فساد بگوید، مبارزه با آن را بیشتر نمایش می‌دهد.

در مقابل این رویکرد، مجموعه مستند ۱۰ قسمتی «سرطان اجتماع» محصول مؤسسه اندیشه شهید آوینی، در هر قسمت چگونگی ایجاد فساد در یک گلوگاه اقتصادی را به شکل تحقیقی و پژوهشی بررسی می‌کرد و به این ترتیب به شماری از مهم‌ترین مفاسد اقتصادی می‌پرداخت که از آن جمله می‌توان به خصوصی‌سازی، فساد ارز ترجیحی در بورس کالا، ساخت‌وسازهای غیرمجاز، قاچاق کالا یا سوخت و... اشاره کرد. برای تولید این مستند، محسن اسلام‌زاده (کارگردان) و یاسر قدسی مجری و روزنامه‌نگار (به عنوان راوی) کنار یکدیگر قرار گرفتند.

هر قسمت از «سرطان اجتماع» به شکل موردی و با بررسی یک مصداق مشخص از یک نوع فساد آغاز می‌شد تا در ابتدا قلاب را به ذهن بیننده اثر بیندازد و سپس با حرکت گام‌به‌گام به سوی ریشه فساد، آن را واکاوی کند. در دقایق پایانی هر قسمت نیز به تناوب، مسیر پیگیری فساد از سوی مراجع قضایی، امنیتی و انتظامی نمایش داده می‌شد و به نتیجه رسیدن برخورد با مصداقی که در ابتدای قسمت بر سر آن بحث شده بود، روایت می‌شد تا وجوه امیدآفرینی نیز به اثر ببخشد و مخاطب مستند را از مبارزه با فساد ناامید نکند.

سریال، مستند «سرطان اجتماع» اگرچه ساختار ژورنالیستی داشت که به جذابیت آن نزد مخاطب عام کمک کرده بود ولی همزمان از وجوه کارشناسی نیز خالی نبود و در بخش‌های قابل توجهی از هر قسمت آن، می‌شد ریشه‌یابی مشکل و علل ایجاد فساد را مشاهده کرد. با تماشای این مجموعه مستند، مخاطبان به نقش تصویب و اعطای ارز ترجیحی به برخی کسب‌وکارها در ایجاد فساد در بورس کالا پی بردند و از مشکلات اجرا نشدن قانون در خصوصی‌سازی صنایع بزرگ سر در آوردند. این اثر اگرچه کلی‌گویی هم داشت اما با بیان جزئیات و مصادیق، کلیات اقتصادی ضدفساد را به شکلی معنادار به مخاطب ارائه می‌داد.

در مسیری که ذکر آن آمد، سازندگان «سرطان اجتماع» از حضور کارشناسان و پژوهشگران، مدیران اجرایی، مسؤولان قضایی، نمایندگان مجلس و حتی گاه نیروهای امنیتی استفاده کردند تا ابعاد مختلف هر نوع فساد اقتصادی، برای مخاطب روشن شود. به همین دلیل در این مجموعه مستند، از حجت‌الاسلام لواسانی (امام جمعه سابق لواسان) و مدیرعامل سابق ماشین‌سازی تبریز گرفته، تا کارمند و مدیرعامل گمرک بندرعباس دیده شدند که به اظهارنظر کارشناسی درباره موارد مطروحه پر داختند.

مستند سرطان اجتماع» به تهیه‌کنندگی و کارگردانی محسن اسلام‌زاده و نویسندگی یاسر قدسی و محمود عزیزی محصول موسسه شهید آوینی، با مشارکت شبکه مستند و مرکز هنری رسانه‌ای نهضت بود.

این مستند در حوزه‌های خصوصی‌سازی، نظام سلامت، قوانین شهرداری، زمین، گمرگ، سوخت و... به بررسی پرونده‌های واقعی می‌پرداخت تا از طریق مرور جرائم به شکلی جزئی‌تر، به اتفاقات رخ داده در نظام اقتصادی کشور توجه شود. این مجموعه در هر قسمت ضمن بررسی پرونده‌های واقعی، به ردیابی فرآیند معیوب رخ داده با حضور کارشناسان و ارائه راهکار پرداخت.